फलम्। राजा दैत्यगुरुः कुर्य्यात् सर्वशस्यं धरातलम्। संग्रामो वातवृष्टिश्च रोगोपद्रव एव च। मन्दा वृष्टिः सदा वातो राजा संवत्सरे शनिः। शाकस्य कालं त्रिगुणीकृतञ्च द्विबाणवस्वब्धिसमन्वितञ्च। राजा च मन्त्री च जलाधिपश्च शस्याधिपः स्यान्मुनिभाजितेन। (शाकस्य कालं त्रिगुणीकृतञ्च पक्षेण युक्तं मुनिना हरेच्च। सूर्य्यादि वर्षाधिपतिश्च शेषो मन्त्री चतुर्थो भवति प्रसिद्धः।) पाठान्तरम्। यथा वृष्टिफलं प्रोक्तं वत्सरे ग्रहभूपतौ। तथा वृष्टिफलं ज्ञेयं विज्ञैर्वत्सरमन्त्रिणि।" अथ मेघानयनम्। "शाकं वह्निसमायुक्तं वेदेन भागमाहरेत्। शेषं मेघं विजानीयादावर्त्तादि यथाक्रमम्। आवर्त्तश्चैव संवर्त्तः पुष्करो द्रोण एव च। चत्वारो जलदाः प्रोक्ता आवर्त्ताद्या मनीषिभिः। एकदेशेन चावर्त्ते संवर्त्ते सर्वतो जलम्। पुष्करे दुष्करं वारि द्रोणे बहुजला मही।" अथ जलाढ़कनिर्णयः। "शतयोजनविस्तीर्णं त्रिंशद्योजनमुच्छ्रितम्। आढ़कस्य भवेन्मानं मुनिभिः परिकीर्त्तितम्। युग्माऽजगोमीनगते शशाङ्के रविर्यदा कर्कटकं प्रयाति। शताढ़कं कं हरिकार्म्मुकेऽर्द्धं वदन्ति कन्यामृगयोरशीतिम्। कुलीरकुम्भालितुलाभिधाने जलाढ़कं षण्णवतिं वदन्ति। अनेन मानेन तु वत्सरस्य निरूप्य नीरं कृषिकर्म्म कार्य्यम्"। एतत्सर्वं विंशत्या हरणीयम्। समुद्रे दश भागांश्च षड्भागानपि पर्वते। पृथिव्यां चतुरोभागान् सदा वर्षति वासवः।" अथ पौषादिमासीयवृष्टिलक्षणम्। "सार्द्धं दिनद्वयं मानं कृत्वा पौषादिना बुधः। गणयेन्मासिकीं वृष्टिमवृष्टिं वानिलक्रमात्। सौम्यवारुणयोर्वृष्टिरवृष्टिः पूर्व्वयाम्ययोः। निर्व्वाते वृष्टिहानिः स्यात् सङ्कुले सङ्कुलं जलम्। एकैकं पञ्चदण्डेन मासस्य दिवसो मतः। पूर्वार्द्धे वासरी वृष्टिरुत्तरार्द्धे च नैशिकी। दत्त्वा दण्डे पताकान्तु वातस्यानुक्रमेण च। विज्ञेया मासिकी वृष्टिर्दृष्ट्वा वातं दिवानिशम्। धूलीभिरेव शबलीकृतमन्तरीक्षं विद्युच्छटाच्छुरितवारुणदिग्विभागम्। पौषे यदा भवति मासि सिते च पक्षे तोयेन तत्र सकला प्लवते धरित्री। पौषे मासि यदा वृष्टिः कुज्झटिर्व्वा यदा भवेत्। तदादौ सप्तमे मासि तां तिथिं प्लाव्यते मही। अथ माघादिफलम्।

माघस्य सितसप्तम्यां वृष्टिर्व्वा मेघदर्शनम्। तदा संवत्सरो धन्यः सर्वशस्यफलप्रदः। सप्तम्यां स्वातियोगे यदि पतति जलं माघे क्षुब्धकारे वायुर्व्वा चण्डवेगः सजलजलधरो गर्ज्जितो वासरे वा। विद्युन्मालाकुलं वा यदि भवति नभो नष्टचन्द्रार्कतारं तावद्वर्षन्ति मेघाः प्लुतधरणितले यावदाकार्त्तिकान्तम्। माघे बहुलसप्तम्यां तथैव फाल्गुनस्य च। चैत्र शुक्लतृतीयायां वैशाखे प्रथमेऽहनि। एतासु चण्डवातो वा तड़िद्वृष्टिरथापि वा। तदा स्यात् शोभना प्रावृट् भवेत् शस्यवती क्षितिः। धनुर्मकरकुम्भेषु यदा वर्षति वासवः। तदादि सप्तमे मासि वारिपूर्णा भवेन्मही।"

अथ चैत्रलक्षणम्। प्रतिपदि मधुमासे भानुवारः सितायां यदि भवति तदा स्याच्चित्तला वृष्टिरवदे। अविरलपृथुधारासान्द्रवृष्टिप्रवाहैर्धरणितलमशेषं प्लाव्यते सोमवारे। अवनितनयवारे नास्ति वृष्टिर्न शस्यं कविगुरुभृगुजानां वासरे शस्यपूर्त्तिः। जलनिधिरपि शोषं याति वारेण शौरेर्भवति खलु धरित्री धूलिजालैरदृश्या। चैत्राद्यभागे चित्रायां भवेच्चेच्चित्तला क्षितिः। शेषेऽपि चैव चात्यर्थं क्ष्मा मध्ये बहुवर्षिणी

अथ वैशाखलक्षणम्। प्रवाहयुक्तनद्यान्तु दण्डं न्यस्य जले निशि, वैशाखशुक्लप्रतिपत्तिथौ वृष्टिं निरूपयेत्। ओं सिद्धिरिति मन्त्रेण मन्त्रयित्वा शतद्वयम्। अङ्कयित्वा तु तं दण्डमङ्कतुल्ये जले क्षिपेत्। प्रातरुत्थाय सहसा तदङ्कन्तु निरूपयेत्। समं चैवाधिकं न्यूनं भविष्यज्जलकाङ्क्षया। गतवत्सरवद्वारि वन्या चैव समे भवेत्। हीने हीनं भवेद्वारि भवेद्वन्या च तादृशी अङ्काधिक्ये च द्विगुणा वृष्टिर्वन्या च जायते। इदं पराशरेणोक्तं भविष्यद्वृष्टिलक्षणम्। सूर्य्योदये विषुवतो जगतां विपत्तिर्मध्यं गते दिनकरे बहुशस्यहानिः। अस्तं गते दिनकरे तु तदर्द्धशस्यमैश्वर्य्यभोगमतुलं खल चार्द्धरात्रौ। तदा संवत्सरो धन्यो बहुशस्यफलप्रदः।

अथ ज्यैष्ठलक्षणम्। ज्येष्ठादौ च सिते पक्षे आर्द्रादौ दशऋक्षके। सजला निर्जला यान्ति निर्जलाः सजला इव। रेखात्रयं समुल्लिख्य ताभिस्ताश्च विवर्द्धयेत्। त्रिशृङ्गं सर्वकोणेषु पर्वतं तत्र दापयेत्। ईशानादि दक्षिणाङ्कान् संलिखेदनलादितः। येन येनाजसंक्रान्तिस्तेन प्रावृट्फलं भवेत्। अतिवृष्टिः समुद्रे स्यादनावृष्टिस्तु पर्वते। कक्षयोश्चित्तला वृष्टिः सुवृष्टिः शैलसन्धिषु। (मतान्तरे। रेखातूर्य्यकमुल्लिख्य ताड़ितं वेदसम्भवैः ईशानदक्षिणे शृङ्गं लिखेदनलभादितः। येन